48ՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 1063 Կ. ՊՈԼԻՍ ՇԱԲԱԹ Ամ. 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1904 14 ՇԷՎՎԱԼ 1322 - 8 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ԷՎՎԷԼ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւոր Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ
ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یومی وسیاسی غزه‌در
صاحب امتیازی : ارمانسی فرید
ادارهٔ‌خانه‌سی باب‌عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԹԱՂԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ՝
Մէկ անգամի հաւելի ծանուցմանց համար
մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ. — 10 ՓԱՐԱ

Կը հրատարակենք նոր աշխատակցուհիի մը Օր. Թագուհի Դարամանեանի այս խիստ շահեկան ու գողտրիկ յօդուածը, որ արդուզարդի նը-կատմամբ թափթփած կիներու եւ ճաշակէ զուրկ այրերու նախապա-շարաւմներուն ազդու պատասխան մըն է։ Օրիորդը թէեւ նոքատուտ մը գրական ասպարէզին մէջ և սակայն իր այս առաջին գրութենէն իսկ ցայտուն կերպով կ'արտայայտէ հա-սուն մտքի մը օգտաչատ գաղա-փարները, զորս կը ներկայացնէ գրական ճարտար ոճով մը։ Ասկէ ետք մերթ ընդ մերթ առիթ պիտի ունենանք Օր. Դարամանեանի այս կարգի օգտաչատ յօդուածներով զարդարել Մանզումէի էջերը։

ԿՆՈՋԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐ

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԸ ՄՕԸ ՄԷՋ

Արդուզարդը թէ հին և թէ նոր դարերուն մէջ՝ բոլոր կանանց գլխաւոր զբաղումներէն մէկը եղած է, և մաղ-կած է մանաւանդ այն երկիրներուն մէջ ուր քաղաքակրթութիւնը իր բարձ-բագոյն աստիճանին հասած է։

Արդուզարդը ըլլայ ճոխ կամ պարզ միշտ իր վայելչութեան մէջ, բարե-կրթութեան մէկ յատկանիշը նկատ-ուած է որովհետեւ ան կը ներկայացնէ ճաշակը և ճաշակը՝ մարդը. ան՝ մարմնացումն է աղնիւ, գեղեցիկ եւ անմեղ զգացումներու, համակ բա-նաստեղծութիւնն է։ Երբ ի յայտ կու-գայ գոյներու, ստուերներու երանգնե-րու հիանալի ներդաշնակութեան մէջ, դիւթանքն է ինքնին, երբ իր տարբեր ձեւերուն մէջ տարբեր հրապոյրներ կը սփռէ իր շուրջ։

Արդ՝ քանի որ ան թովիչ, բարձ-բացուցիչ ու կրթիչ հանգամանք մը ունի իր մէջ, պէտք է յարգուի ու սիրուի մեզմէ ինչպէս կը սիրուի բա-րոյականը։

Բայց դժբաղդաբար մեր համայն-քին մէջ չատեր, որոնք զարգացման և քաղաքակրթութեան վրայ գաղա-փար անգամ չունին, աւելորդ ծախս կը համարեն զայն, և կը դատափետեն միշտ դասակարգի այն քաղաքակիրթ կիները՝ որոնք անմեղ հաճոյք մը կը զգան վայելուչ արդուզարդ մը ընե-լով։

Խեղճերը յանցանք չունին՝ ա՛լ նա-խաշարուած են այդ համոզմամբ, որ որքան անհիմն՝ նոյնքան անիրաւ է։ Որովհետեւ կնոջ միջակորեաբ ընտանի-քի մը վերաբերիւը երբեք արգելք մը չի դներ անոր գաղափարներուն բարձ-րութեան, ան ալ միտք ունի, սիրտ ունի, գիտէ դատել ինչ որ լաւ է կամ գէշ։ Գեղագիտական ճաշակը միայն հարուստ կնոջ ստացուածը չէ, ան հա-ւասարապէս կը վերաբերի հաւ այն ամէն կանանց որոնց զգացումները բեհեզի պէս նուրբ և ադամանդի պէս անգին են։

Արդուզարդի պէտքը չեղեալով եր-բեք չկարծէք թէ կենսաբերութեան պաշտպան կը կանգնիմ. ընդհակառա-կը։ Առաջինը որչափ կը յարգեմ որով-հետեւ փրկարար է, Երկրորդը նոյնքան կ'ատեմ, որովհետեւ կործանարար է։ առաջինը մեր արժանիքը կը բարձրա-ցընէ բայց երկրորդը զմեզ իրեն որա-ընելով կը բզքտէ, կը ծիւրեցնէ մինչև որ յափրացած մէկ կողմ կը նետէ։

Ես չեմ ուզեր ակնարկել շուայտ և փառամոլ կանանց արդուզարդին, այլ այն պարկեշտ կիներուն որոնք ամբողջ օրը ասեղնագործութեան կամ ուսուց-չական ասպարէզին մէջ կը տքնին, բայց իրենց բոլոր վիշտերը կը մոռնան երբ փողոցին մէջ յանախ ազնուականի մը հովը կ'առնեն։ Խեղճ այրերն ալ կը տրտնջան, կարծելով թէ անոնց այդ սիրուն երեւոյթը արդիւնք է մե-ծամեծ ծախսերու, մինչդեռ կինը իր նրբամտութեամբն է որ, շատ անչան ծախսով մը մարկեշտ արդուզարդ մը կ'ընէ, ուր ամէնէն աւելի՝ իր գեղեցիկ ճաշակն է որ կը փայլի։

Պէտք է նկատի առնել նաև թէ կինը իր ամուսնոյն դրամը չէ որ կը յատկացնէ արդուզարդի, այլ իր անձ-նական չահուն ամենաչնչին մասը, որուն գրեթէ ամբողջութեամբը իր ընտանեաց պէտքերը կը հոգայ։ Փոխանակ մե-զադրելու պէտք է զմայլիլ այսպիսի կանանց վրայ որոնց իղձերը ազնիւ են և գաղափարները բարձր. որոնք իրենց յատկերը պնդակնիւ տեսնելու համար պիտանի չեն ծախսեր, բայց կ'աշխատին զայն մեծցնել, որոնք վսեմ զգացումէ մը շարժած իրենց ամբողջ կեանքը կը նուիրեն աշխա-տութեան, օգնելու համար ընտանեաց պետին՝ երբ ան նիւթական անձկու-թեան մէջ է։ Երանի թէ մեր իգական սեռը, գովելի նախանձէ մը դրդուած հետեւի անոնց օրինակին, այն ատեն պիտի բարձրանայ։

Կը զարմանամ թէ ինչպէս մեզմէ շատեր, կ'ուզեն որ բարոյական մեծ ոյժով մը ամրապնդուած այս կիները, չնչին ծախսով մը. իրենց վայելչաբ-բական փափաքը գոհացնելու իրա-ւունքն ալ չունենան, մինչդեռ այրը իր չուկայի կանքին ոգելից ըմպե-լիներու, ծխախոտի և այլնի։

Հայ կինը սիրուն, պարկեշտ արդուզարդ մը ընելու հրճուանքն ալ չվայելէ, երբ իր նպաստաւորուած սե-ռակիցներուն պէս, չունի զուարճութեան կոռ մի նման դէր, կը սկսի մարդ մը էր, Բոլին հետ ծանօթութիւն հաստա-ատած էր ապահովագրական մէկ քանի գործերու պատճառաւ, ուր պատաս-խան կամ գիտակցաբար հիդեհուած մէկ քանի չենքերու ապահովագրիչը յայտ-նած էր լիւրի գանձել Բոլի ներ-չընչած հրամանագիրներուն ու ցոյց տուած դիւրութիւններուն չնորհիւ։ Պառպա Խրիմեանը այս պատճառաւ ե-րախտապարտ կ'զգար զինքը և որսի հոտ առած չեն պէս Բոլի չուրջը կը դառնար չանուէա գործ մը սպասելով անկէ։

Սովորական խօսակցութիւններէ ետք, Բոլ բան իսկ իր նպատակին անդրադարձաւ։

—Բեղմէ ծառայութիւն մը պիտի պահանջեմ, պառպա Խրիմեան, ըսաւ։

Գինեպանը աչքերը սրած,

—Ամբողջ էութիւնովս քեզի նուիրո-ւելու պատրաստ եմ, ըսաւ, բաւա-կան է որ հրաման ընես։

—Գիտեմ այնպէս ըլլալը, յարեց Բոլ, քեզմէ պահանջելիքս թէ՝ դժ-ուար է և թէ՝ գիւրին։ Գէնլի Էլէէին կը ճանչնա՞ս։

Գինեպանը վայրկեան մը մառեե-լով,

—Ո՞րը հարցուց, Սաղզեղի մը կայ նէ ան։

—Ո՛ւր տեղացի ըլլալը չեմ գի-տեր, յարեց, այս կնիկը ժամանակաւ այլեւայլ միջոցներ, չի կրնար անոնց պէս յաճախ երթալ պարահանդէս, թատ-րոն, նուագահանդէս եւայլն։ Կամ իր նիւթական կացութիւնը և կամ իր ընտ-անեկան վիճակը կը ստիպեն զինքը մնալ տունը անկիւնը. գրեթէ միշտ։ Ինչո՞ւ ուրեմն վերցնել իրմէ վայելչու-թիւն հագուելու մենակ անմեղ հաճոյքը զոր ունի, այս է ան իր բոլոր զուար-ճանքը որուն մէջ կը գտնէ սփոփան-քը իր բոլոր զրկանքներուն. աշխա-տութեանց և յոգնութեանց։ Ան կը սիրէ արդուզարդը ոչ թէ ուրիշը հրա-պուրելու, այլ բնածին հակումով մը՝ որ յատուկ է բոլոր կանանց. ինքզինք իր աչքին հաճելի երեւցնելու հա-մար. ան երջանիկ է, երբ այս բնազ-դը գոհացում գտած է իր մէջ եւ այս երջանկութիւնը այն ատեն միայն կա-տարեալ է երբ զինքը շրջապատողներն ալ համակրելի երեւոյթ մը ունին։

Այս տեսակէտով աւելորդ կը հա-մարիմ նաև սա նախապաշարումը, որ սակայն արմատացած է մեր մէջ — թէ եկեղեցւոյ մէջ դարդարուն ղգեստ կրելը ամօթ է։ Եկեղեցին գեղեցիկ արդուզարդով չի պղծուիր բայց եթէ՝ այն անտեղի խօսակցութիւններով, ոլոնք տեղի կ'ունենան սուրբ խորհրդ-ոց և աւարտութեանց ժամանակ և որոնց նիւթն է ընդհանրապէս մէկին կամ միւսին պակասութիւնները։ Ահա այս է ամօթը և ոչ թէ զարդը։ Գե-ղեցիկ հագուստ, եկեղեցւոյ մէջ ծաղ-րելի չըլլալէ զատ, նոյն իսկ պատիւ մըն է, յարգանք մըն է ուղղակի Տէրոջ։ և պէտք է որ ամէնքն ալ թանկա-գին զգեստներով, եթէ երբեք ունին, պատուեն Աստուծոյ սրբավայրը։ Ար-դարացի պատճառ մըն ալ ունին մեր կիները իրենց ամէնէն գեղեցիկ արդու-զարդը նկատելուս վերապահելու, որով-հետեւ, ինչպէս վերը յիշեցինք, չունին այնպիսի համախմբումներ, որոնք խնամոտ յարդարանք մը կը պահանջեն և կամ մանաւանդ, կը մոռնամ ըսե-լու, թէ չունին ճաշի պարզ հագուստ մը։ Բայց ամէն պարագայի մէջ, արդուզարդը գեղեցիկ բան մըն է ան չի նուազացներ զմեզ, բայց կը բարձ-բացնէ, և ով որ կը սիրէ զայն, կը յայտնէ թէ կը սիրէ նաեւ ինչ որ լաւ է և կը հետեւի անոր։ Բայց երբ այս զգացումը կիրթ անհատներ չատ քիչ են մեր մէջ, թերեւս կը յուսամ որ յա-ռաջդիմէ մեր հանրայնքը որ ուրիշ բան չէ բայց եթէ անոնց ամբողջութիւնը։

Ուրեմն փոխանակ չարախօսելու մեր վայելչասէր տիկիններուն և այրերուն նկատմամբ, քաջալերենք զանոնք որպէս զի չարունակեն իրենց գովելի ընթացքը, որովհետեւ անոնք իրենց միշտ դէպի լաւը ձգտելու աղնիւ ձիրք-ներովը օժտուած, պիտի բարձրացնեն հետզհետէ մեր բարոյական ու կրթա-կան մակարդակը։

ԹԱԳՈՒՀԻ ԴԱՐԱՄԱՆԵԱՆ

Նախապէս գրած էինք թէ. Իզմիրի Առաջնորդ Տ. Սղիտէ եպս. Դուրեան, ազգարհաբարի վերածած է ՆԱՑԵԱԼ ՍԻՐՈՎՆ ու ՆՈՐԱՍՏԵՂԾԵԱԼ։ Բնագրին չափերը պահելով անփոփոխ։ Հիւանդանոցի այս տարուան Ընդարձակ Օրացոյցն կ'արտայայտէր քարզմանութիւնը ՆՈՐԱՍՏԵՂԾԵԱԼԻՆ, որ կրնայ երգուիլ նիոգ գրաբարին պէս։

«ՆՈՐԱՍՏԵՂԾԵԱԼ»

ՍՐԲՈՅՆ ՆԵՐՍԷՍԻ ՇՆՈՐՀԱԼԻՈՅ

1. Նոր ըստեղծեց Բանն ոչինչէն. «Երկնից երկինքն» ու այն ամէն. Զօր-քերն անհիւթ ու երկնային. Որ զուար-թուններն են անմարմին, Ստեղծեց նիւթին տարրերն քառեակ, Իրարու հակառակ։ Գործ մը՝ որով կը փառաւորուի, Երրորդութիւնն անեղ-ական։

2. Երեքսրբեան մէ՛կ տէրութիւն, Մէ՛կ բնութեամբ Աստուածութիւն. Ա-բարչական լոյսն ինքն է նա, Որ հրա-մայեց «Թող լոյս ըլլայ»։ Ու ծագեցաւ լոյսն ուժգնակի, Միաշաբաթ օրն՝ կի-րակի. Գործ մը՝ որով կը փառաւորուի, Երրորդութիւնն անեղական։

3.— Բացատրութեամբ մը ո՛չ խորթ-թին Կը թափանցնենք այս խորհրդին. Զի անտես լոյսն այն գերագոյն, Որ կ'երեւի մաքուր հոգւոյն՝ Միաշաբաթ օրուան ի ցոյց, Ցարութեան չղոը փայ-լեցուց. Մէկ փրկուածներ հրեշտակին հետ, Օն, Ցարուցեալն օրհնենք յաւէտ։

4. Սէր, դու սիրով խոնարհեցար, Մեր փրկութեան օգտին համար. Ու խաչեցաւ նո՛յն մարմնով ոսկր, Գե-ղեցիկին մէջ դրուեցար. Այսօր յար-եաւ աստուածօրէն, Քարոզնցար հրեշ-տակներէն. Մէկ փրկուածներ, հրեշտա-կին հետ, Օն, Ցարուցեալն օրհնենք յաւէտ։

5. Պատահելով պուրբ կիներուն՝ կեանքի զուարթ տբէր ողջոյն. Ու Գալիլիոյ լեռան ի սար, Առաքելոցդ ալ երեւցար. Արտանցո՛ւր մեզ անոնց պէս. Վերջին օրը տեսնել դէմդ. Մէկ փրկուածներ, հրեշտակին հետ, Օն, Ցարուցեալն օրհնենք յաւէտ։

6. Արթնցէ՛ք, Սիոնի որդիք, Աւետեցէ՛ք հարսին գողտրիկ, թէ Ցարու-թիւն առնող փեսայդ, Իշխանութեամբ մահէն ազատ՝ Կուգայ պսակել ըզքեզ փառքով։ Դուն զարդարուած՝ փութա իր քովն։ Ու նոր երգով օրհնէ՝ կըրկին, Ներկեցեալից պտուղը կեանքին։

ԵԼԻՇԷ ԵՊ. ԴՈՒՐԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի Դեկտեմբեր 18ի խմբագրականէն

Մաղաքալ Բօմանէսթիէնսքիի հրամա-տարարութեամբ Պալթիկեան Նաւատորմին մէկ մասին Թանեյուսոյ գլուխին մօտ հանդիպուն վրայ առնուած լուրերը ա՛նքան կը հակասին իրարու, որ անկարելի է ճիշդ անոնց գտնուած նիւ-կայ տեղին վրայ որոշ գաղափար մը յայտնել։ Բէլթաուէնէ Լոնտոն հասած լուրի մը նայելով, նաւատորմը Դեկտ. 11ին հարաւային լայնութեան 27 աստիճանին վրայ Անկրա Բէլքուանայի մօտ սկսաւ ածուխ առնել իրեն ընկե-բացող ածխաբաշխ նաւերէն։ Որովհետեւ ծովուն քացերը այս կերպով ածուխ առնելը շատ ժամանակի կը կարօտի, բաւական օրեր պէտք է ենթադրել մինչեւ որ ամբողջութիւնը վերսկսի։ Ուրիշ անգլիական աղբիւրներու նայելով, միեւնոյն ժամուն ալ նաւատորմը Բէլթաուէնի մօտերը կը գտնուի։ Ընդ-հակառակ Լիզպոնէն կը հեռագրուի թէ Դեկտ. 13ին նաւատորմը անցած է Մօսամէտէսի լայնութեան պատիանը, որ կը գտնուի Անկրա Բէլքուանայի հիւսիսային կողմը, 15 աստիճանի վրայ։ Այս տեղեկութեան կը հակասէ Ֆիկա-ռոյի մէկ լուրը, որ արդէն Դեկտ. 5ին Բօմանէսթիէնսքին Մօսամէտէսէն անցած կ'ենթադրէ։ Այս հակասութիւններէն սա՛ միայն կրնանք հետեւցնել թէ Նա-ւատորմիրը տակաւին մինչեւ այս ժամ Բարեյուսոյ գլուխը հասած չէ, այլ հարաւային ուղղութեամբ ընթացք մը բռնած է, Բէլթաուէնէն հեռանալու դիտաւորով։ Բայց անգլիական Հարաւ-ային Ափրիկէի կայանները ա՛նքան շատ են որ անպատճառ պիտի նշմարուի տեղէ մը։

Տարակոյս չկայ որ Ռուսերուն շահը կը պահանջէ կարելի եղածին չափ գաղտնի պահել իրենց Նաւատորմին ընթացքը, որպէսզի զի Ճարոնցիք չկրնան հնչիւ դատել թէ Նաւատորմը ե՞րբ պիտի մտնէ Ծանուցեալ Վայրերուն մէջ։ Սթէ Ճարոնցիք դիտպէս մտադիր են յարձակում մը ընել Պալթիկեան Նա-ւատորմին վրայ ճանապարհին մէջ։ Ինչպէս բնականաբար անոր շարժումնե-րուն մասին ճշգրիտ տեղեկութիւն մը կրնան շատ օգնակար ըլլալ իրենց։ Անշուշտ ինչ որ Ճարոնցիներուն գործին կուգայ, Ռուսերուն անհնարին կ'ելլայ, հետեւաբար Ռուսիա կ'աշ-խատի որ տիպ լուրեր չտարածուին աշխարհի մէջ, որովհետեւ այդ լուրերը թեղով Ճարոն կը հասնին, և առանց նայելն ու եռաքն ալ Պ. Սաղաթիէլ ե-կած էր։ Բոլի և Հրաչեայի ուրախու-թիւնը չափ սահման չունէր։ Պ. Սա-ղաթիէլ այս երկուքն ալ ընդունած էր մեծ գորովով և Բոլը ոգեւորուած ա-տեն չէր մոռցած նաև Հրաչեան ալ, որ թէեւ իր անունէն ծորեր անուն-նով մը կը ներկայանար, բայց այնչափ մեծ ծառայութիւն մատուցած էր որ ալ ևս վեհանձնութեան հակառակ էր անուանաթիւնութեան խօսքը ընել։

Միւս կողմէ Պ. Սաղաթիէլի հա-մար մեծ բաղդաւորութիւն էր իր ան-յայտացած ըլլալ կնոջած մէկ պաշ-տօնական ամիսներ եռքը մէջտեղ ելնելը եւ նոյն պահուն իրրեւ Աբշակ Էլմանեան իրեն ներկայանալը։ Այս բա-լոր անակնկալները իրար միանալով հմայիչ մթնոլորտ մը ստեղծած էին Սաղաթիէլեաններու ընակարանին մէջ։ ուր էր, անհանգիստութիւն և գուր-գնդրանք տիպն կը չանդիսանէին իրա-րու ներկայութիւն։ Ժամերը, տրնը թռնա-կով կը թռչէին այս Նոր Պատանիցնե-ներուն համար, որոնք տրէ՝ տարիներ-ով ալ մեռածիցէն չէին կրնար ամ-բողջացնել իրարու քանիլիքները։ Բոլի պատուոյ մօտաւորը մանաւանդ Երգի մէջ կը կարծէր զինք, Սիրերդի ան-գամ իր ընկերարանին մէջ նստելով քեռիները զոր տիպի նախաձիքով վարուած էին տունէն և որուն գոյու-թիւնն իսկ առեղծուած մը էր իրեն համար։ Պ. Սաղաթիէլ ամենայն բարի և ազնիւ անձնուիրութիւն մը, թանգ-գոյին անսիրելիութիւնով կը վարուէր քեռիներն հետ։ Ազնիւ նիստուար մը նոր որ մանրամասն պատմութիւններ ընէ իր տունէն հեռանալէն ետք, ա-մուսնոյն մեծցուցած պանդիսին, Բոլի փոքրիկ հասակին և ընտանեկան ուրիշ պարագաներու նկատմամբ։

Ընտանեկան չրջանակէն դուրս ալ մեծ իրարանցում պատճառած էր Պ. Սաղաթիէլի մայրաքաղաք ժամանելը։ Բոլոր Հայ և օտար թերթերը հրատա-րակած էին Նիւ-Եորքի վաճառականին ակնկալ հաստատեամբ վերադարձը նալը ու գրուատիքի ներբողներ նիւ-սած էին անոր գերբնական մտքին և ալարդութեան նկատմամբ։

Սիմոն Պարգիսեան ամէնէն առաջ մտերմացած էր Պ. Սաղաթիէլի հետ զոր մինչեւ դիմաւորելու գա-ցած էր՝ մայրաքաղաքիս չատ մը ծա-նօթ վաճառականներուն ու ազգաւոր-ներուն հետ։ Հրաչեայ արդէն երկարա-բերն գրած էր Նիւ Եորք, երկու ջոջ հարուստները իրարու մտերիմ բարե-կամներ դարձած էին և Պարգիսեան, բարի գալուստի ողջոյնական այցելու-թիւններ եռք, ամէն իրիկուն Պ. Բոլի հետ Սաղաթիէլեաններու ընակարանը կ'ուգար, ուր մտերմական երկար տե-սակցութիւններ կը կատարուէին բարե-կամական սիրազեղ ցոյցերու մէջ։

(Շարունակելի)

ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՒՄՈՆԸ 239

ՌՈՍԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ

ՎԵՊ

ՅԵՂԱՍԱՀԱՐԵՑՈՒՄՆԵՐԷՆ ԱՌԱՆՁԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԴ.

Բոլ գինեասունէն ներս մտնելուն պէս աչքերը դէպի չորս կողմը պտրտ-ցուց և գտնելով փնտռած մարդը,

—Քալի՞ Նէրա պառպա Խրիմօ, թռցագանչեց։

Պառպա Խրիմօ վայրկեան մը դի-դուելէ ետք, անմիջապէս դուրս թռ-ցաւ սեղանին մոտէն և անոնց ցարելի քծնքներով ու յարգանքնամ ձեւերով Բոլը դիմաւորելով.

—Քոլտիմօ, քոլտիմօ, քիրիէ Բոլ, կրկնեց մէկ քանի անգամ, և դէպի ներս առաջնորդելով զայն, սրտոտ մը ասաւ և ինքն ալ դէմը տընելով սկսաւ մտերմական խօսակցութեան մը։

Պառպա Խրիմօ ճակնդեղի նման կարմիր դէմքով, միջահասակ, տա-ռաւորեալ մարդ մըն էր, Բոլին հետ ծանօթութիւն հաստա-ատած էր ապահովագրական մէկ քանի գործերու պատճառաւ, ուր պատաս-խան կամ գիտակցաբար հիդեհուած մէկ քանի չենքերու ապահովագրիչը յայտ-նած էր լիւրի գանձել Բոլի ներ-չընչած հրամանագիրներուն ու ցոյց տուած դիւրութիւններուն չնորհիւ։ Պառպա Խրիմօ այս պատճառաւ ե-րախտապարտ կ'զգար զինքը և որսի հոտ առած չեն պէս Բոլի չուրջը կը դառնար չանուէա գործ մը սպասելով անկէ։

Սովորական խօսակցութիւններէ ետք, Բոլ բան իսկ իր նպատակին անդրադարձաւ։

—Բեղմէ ծառայութիւն մը պիտի պահանջեմ, պառպա Խրիմօ, ըսաւ։

Գինեպանը աչքերը սրած,

—Ամբողջ էութիւնովս քեզի նուիրո-ւելու պատրաստ եմ, ըսաւ, բաւա-կան է որ հրաման ընես։

—Գիտեմ այնպէս ըլլալը, յարեց Բոլ, քեզմէ պահանջելիքս թէ՝ դժ-ուար է և թէ՝ գիւրին։ Գէնլի Էլէէին կը ճանչնա՞ս։

Գինեպանը վայրկեան մը մառեե-լով,

—Ո՞րը հարցուց, Սաղզեղի մը կայ նէ ան։

—Ո՛ւր տեղացի ըլլալը չեմ գի-տեր, յարեց, այս կնիկը ժամանակաւ գիտէ նման դէր, կը սկսի մարդ մը էր, Բոլին հետ ծանօթութիւն հաստա-ատած էր ապահովագրական մէկ քանի գործերու պատճառաւ, ուր պատաս-խան կամ գիտակցաբար հիդեհուած մէկ քանի չենքերու ապահովագրիչը յայտ-նած էր լիւրի գանձել Բոլի ներ-չընչած հրամանագիրներուն ու ցոյց տուած դիւրութիւններուն չնորհիւ։ Պառպա Խրիմօ այս պատճառաւ ե-րախտապարտ կ'զգար զինքը և որսի հոտ առած չեն պէս Բոլի չուրջը կը դառնար չանուէա գործ մը սպասելով անկէ։

Սովորական խօսակցութիւններէ ետք, Բոլ բան իսկ իր նպատակին անդրադարձաւ։

—Բեղմէ ծառայութիւն մը պիտի պահանջեմ, պառպա Խրիմօ, ըսաւ։

Գինեպանը աչքերը սրած,

—Ամբողջ էութիւնովս քեզի նուիրո-ւելու պատրաստ եմ, ըսաւ, բաւա-կան է որ հրաման ընես։

—Գիտեմ այնպէս ըլլալը, յարեց Բոլ, քեզմէ պահանջելիքս թէ՝ դժ-ուար է և թէ՝ գիւրին։ Գէնլի Էլէէին կը ճանչնա՞ս։

Գինեպանը վայրկեան մը մառեե-լով,

—Ո՞րը հարցուց, Սաղզեղի մը կայ նէ ան։

—Ո՛ւր տեղացի ըլլալը չեմ գի-տեր, յարեց, այս կնիկը ժամանակաւ գիտէ նման դէր, կը սկսի մարդ մը էր, Բոլին հետ ծանօթութիւն հաստա-ատած էր ապահովագրական մէկ քանի գործերու պատճառաւ, ուր պատաս-խան կամ գիտակցաբար հիդեհուած մէկ քանի չենքերու ապահովագրիչը յայտ-նած էր լիւրի գանձել Բոլի ներ-չընչած հրամանագիրներուն ու ցոյց տուած դիւրութիւններուն չնորհիւ։ Պառպա Խրիմօ այս պատճառաւ ե-րախտապարտ կ'զգար զինքը և որսի հոտ առած չեն պէս Բոլի չուրջը կը դառնար չանուէա գործ մը սպասելով անկէ։

Սովորական խօսակցութիւններէ ետք, Բոլ բան իսկ իր նպատակին անդրադարձաւ։

—Բեղմէ ծառայութիւն մը պիտի պահանջեմ, պառպա Խրիմօ, ըսաւ։

Գինեպանը աչքերը սրած,

—Ամբողջ էութիւնովս քեզի նուիրո-ւելու պատրաստ եմ, ըսաւ, բաւա-կան է որ հրաման ընես։

—Գիտեմ այնպէս ըլլալը, յարեց Բոլ, քեզմէ պահանջելիքս թէ՝ դժ-ուար է և թէ՝ գիւրին։ Գէնլի Էլէէին կը ճանչնա՞ս։

Գինեպանը վայրկեան մը մառեե-լով,

—Ո՞րը հարցուց, Սաղզեղի մը կայ նէ ան։

—Ո՛ւր տեղացի ըլլալը չեմ գի-տեր, յարեց, այս կնիկը ժամանակաւ գիտէ նման դէր, կը սկսի մարդ մը էր, Բոլին հետ ծանօթութիւն հաստա-ատած էր ապահովագրական մէկ քանի գործերու պատճառաւ, ուր պատաս-խան կամ գիտակցաբար հիդեհուած մէկ քանի չենքերու ապահովագրիչը յայտ-նած էր լիւրի գանձել Բոլի ներ-չընչած հրամանագիրներուն ու ցոյց տուած դիւրութիւններուն չնորհիւ։ Պառպա Խրիմօ այս պատճառաւ ե-րախտապարտ կ'զգար զինքը և որսի հոտ առած չեն պէս Բոլի չուրջը կը դառնար չանուէա գործ մը սպասելով անկէ։

Սովորական խօսակցութիւններէ ետք, Բոլ բան իսկ իր նպատակին անդրադարձաւ։

—Բեղմէ ծառայութիւն մը պիտի պահանջեմ, պառպա Խրիմօ, ըսաւ։

Գինեպանը աչքերը սրած,

—Ամբողջ էութիւնովս քեզի նուիրո-ւելու պատրաստ եմ, ըսաւ, բաւա-կան է որ հրաման ընես։

—Գիտեմ այնպէս ըլլալը, յարեց Բոլ, քեզմէ պահանջելիքս թէ՝ դժ-ուար է և թէ՝ գիւրին։ Գէնլի Էլէէին կը ճանչնա՞ս։

Գինեպանը վայրկեան մը մառեե-լով,

—Ո՞րը հարցուց, Սաղզեղի մը կայ նէ ան։

—Ո՛ւր տեղացի ըլլալը չեմ գի-տեր, յարեց, այս կնիկը ժամանակաւ գիտէ նման դէր, կը սկսի մարդ մը էր, Բոլին հետ ծանօթութիւն հաստա-ատած էր ապահովագրական մէկ քանի գործերու պատճառաւ, ուր պատաս-խան կամ գիտակցաբար հիդեհուած մէկ քանի չենքերու ապահովագրիչը յայտ-նած էր լիւրի գանձել Բոլի ներ-չընչած հրամանագիրներուն ու ցոյց տուած դիւրութիւններուն չնորհիւ։ Պառպա Խրիմօ այս պատճառաւ ե-րախտապարտ կ'զգար զինքը և որսի հոտ առած չեն պէս Բոլի չուրջը կը դառնար չանուէա գործ մը սպասելով անկէ։

Սովորական խօսակցութիւններէ ետք, Բոլ բան իսկ իր նպատակին անդրադարձաւ։

—Բեղմէ ծառայութիւն մը պիտի պահանջեմ, պառպա Խրիմօ, ըսաւ։

Գինեպանը աչքերը սրած,

—Ամբողջ էութիւնովս քեզի նուիրո-ւելու պատրաստ եմ, ըսաւ, բաւա-կան է որ հրաման ընես։

—Գիտեմ այնպէս ըլլալը, յարեց Բոլ, քեզմէ պահանջելիքս թէ՝ դժ-ուար է և թէ՝ գիւրին։ Գէնլի Էլէէին կը ճանչնա՞ս։

Գինեպանը վայրկեան մը մառեե-լով,

—Ո՞րը հարցուց, Սաղզեղի մը կայ նէ ան։

—Ո՛ւր տեղացի ըլլալը չեմ գի-տեր, յարեց, այս կնիկը ժամանակաւ գիտէ նման դէր, կը սկսի մարդ մը էր, Բոլին հետ ծանօթութիւն հաստա-ատած էր ապահովագրական մէկ քանի գործերու պատճառաւ, ուր պատաս-խան կամ գիտակցաբար հիդեհուած մէկ քանի չենքերու ապահովագրիչը յայտ-նած էր լիւրի գանձել Բոլի ներ-չընչած հրամանագիրներուն ու ցոյց տուած դիւրութիւններուն չնորհիւ։ Պառպա Խրիմօ այս պատճառաւ ե-

դիր մը։ Ծովակալ մը, որ իր ընելիք գործովը ամէն ժամանակներու պատերազմական դիւցազուններուն պիտի աշխատի հաւասարեցնել զինքը։ կացութեան տէրը ըլլալու և իբրեւ յաղթող յառաջ ընթանալու համար։ Բօժանէսթվէնսքիի կրնայ սպասել դպինի մը, որուն քիչ անգամ տէր ելնող եղած է։ Բայց անոր և համբաւին ծառին մէջտեղ կ'երեւայ գեղինը, ուր թերեւս Ռուսիոյ ծովային զօրութիւնը իր գերեզմանը գտնէ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐ

Զօրավար Սթէօսէլ Բորթ Արթուրի հիւանդարան նաւերը ճաքոնական ռումբերէն զերծ պահելու համար, Նօկի զօրավարին պահանջումներուն վրայ, այդ նաւերուն վերցած տեղին յատակագիծը ճաքոնական բանակեցը զրկեր է։

*** Ռուսիոյ երրորդ նոր բանակը, որ այս պահուս մաս առ մաս Մանչուրիոյ ռազմավայրը կը զրկուի, և որուն մէկ մասին Խարպին հասնիլը և անկէց ալ Մուքտէն ճամբայ հանուիլը գրեցինք երէկի թուով, կը բաղկանայ քաջավարժ զինուորներէ, մասնաւանդ անոր Խազախագունդը, որ կազմուած է Կաւկասիոյ խազախներուն զօրաբաժինէն, ամէնէն ընտիր գունդը, որ առաջին կարգի անվախ խազախներէն առնուած է։ Այս գեղեցկագեղ Խազախագունդին հրամատար անուանուեցաւ զօրավար Բարցեվ, ինչպէս ծանուցինք որ կորովի սպայի մը համբաւը ժառանգած է Ռուսիոյ մէջ, բայց տեսնենք զինքը գործի վրայ ճաքոնցիներուն դէմ, որոնք մինչեւ հիմա շատ մը համբաւներ մութի մէջ ձգեցին։

*** Թնդանօթներու կազմութեան և զօրութեան մասնագէտ ասպարեցի Լէյթոլա Սալվաթոր արհիդուքը նամակ մը գրելով Պուրպոնի Ժէմ իշխանին, կը յայտարարէ թէ Աւստրիոյ զինուորական չրջանակներուն մէջ համոզում կայ որ ռուսական նոր թնդանօթները ապագայ ճակատամարտներուն մէջ գերազանց առաւելութիւն մը պիտի ունենան ճաքոնականներուն համար։

*** Նովոյէ Վրէմիա հաստատելով նաւապետ Բլատոյի յայտարարութիւնները, բացէ ի բաց կ'ըսէ թէ բոլոր ռուս մարտանաւերուն մեքենաներուն մէջ «համաճարակ» ինկած է։ Մինչեւ հիմա ընկղմածներուն մեծագոյն մասը մեքենայի վնասներէն առաջ եկած է, որովհետեւ կանուխէն հոգ չէ տարուեր անոնց տոկունութեան և արուեստին կատարելագործութիւնը չէ փոքմուեր անոնց վրայ։ Սբէրկուչի, Նովիք, Սբրաուճի իրենց մեքենաներուն հնութեան պատճառաւ ընկղմեցան, Ղամանապէս Բաստրոքսնիի մեքենաները ողորմելի բաներ էին։ Բօժանէսթվէնսքիի նաւախումբին նաւերէն մեծագոյն մասն ալ այդ համաճարակէն բռնուած է։ Ռուս թերթը կը մաղթէ որ գոնէ երրորդ նաւախումբը, որ կը պատրաստուի, այնպէս չըլլայ։ Գէշը այն է որ Ռուսիա վարժ մեքենագէտներ չունի, բոլորովին անփորձ մարդոց յանձնուած է այդ կարեւոր պաշտօնը։ Ասոնց երեք չորրորդը բոլորովին խակ և թերուս մարդիկ են, և չորրորդ մասն ալ մեծ բան մը չարժեր։ Ռուսիա կանոնաւոր դպրոց մարտանաւ չունի, մինչդեռ յայտնի է թէ մեքենագիտութիւնը գլխաւորաբար այդպիսի մարտանաւերու մէջ կ'ուսուցուի գործնական գերազանց արդիւնքով։

*** Ճաքոնական Մօժի նաւահանգիստին առջեւ իրարու զարնուեցան Մանոհուարու փոխադրանաւը և Բօհիլմարու հիւանդարան նաւը։ Երկու ճաքոնական նաւերն ալ վնասուեցան։ Հիւանդարան նաւը խրեցաւ, և հիւանդները ցամաք հանուեցան։

*** Նախագահ Լուպէ վաղը պիտի ընդունի Հըլի Միջազգային Միջազգային Ցանձնաժողովին անդամները։ Ցետոյ անոնք պիտի այցելեն արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլքասէի, և անմիջապէս արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ նիստ մը պիտի գումարեն հինգերորդ իրաւարար անդամը ընտրելու համար։ Այժմէն կը կարծուի որ այդ առաջին նստին մէջ միաձայնութեամբ պիտի ընտրուի Աւստրիացի ծովակալ Շբա

։ Իսկ եթէ չհամաձայնին Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը պիտի ընտրէ հինգերորդ անդամը որ Թերեւս դարձեալ Շբաունը ըլլայ։

*** Միջազգային յանձնաժողովին ռուս պատուիրակ ծովակալ Բաշնաքովի հետ Բարիզ մեկնեցան պատուն Թաուպէ, գնդապետ Սթէնկը և թարգման Մանտէլսթամ։ Ինչպէս նաև Բլատօ, Սթ, Էլիս և Շրամչէնկօ նաւային սպաները, որոնք միջազգային վկաներն են։

*** Ռուս կառավարութիւնը փութոյ պնդութեամբ հինգ գումարտակ խազախ Վոլինիա նահանգը զրկեց։

*** Ֆինլանտիոյ Ներակոյսը աղերսագիր մը մատոյց Զարին։ Ֆինլանտայի ներքին վարչական օրէնսդրութեան վերաբերեալ։

*** Նախարարաց Խորհուրդին վերջին նստին մէջ, որուն ներկայ էր նաև Մ. Վիթթէ, կացութեան վրայ երկար խորհրդակցութիւններէ վերջ, Զարը վերապահեց իր անձնական տեսութիւնները։ Խորհուրդէն վերջ ներքին գործոց նախարարը Շրջաբերական մը ուղղելով բոլոր թերթերուն, կը յորդորէ զիրենք կացութիւնը ուսումնասիրել զգուշաւորութեամբ։ Կ'ըսուի թէ Զարը մտադիր է Ռուսիոյ Գաւառային Վարչութեանց անդամներէն բաղկացեալ մեայուն Խորհուրդ մը հաստատել։

ԱԳՂԱՆԻՍՏԱՆԻ Էմիրը դեկտ. 14ին հանդիսաւոր բացօթեայ ժողովի մը մէջ ընդունեց անգլիական պատուիրակութեան անդամները։ Անգլիական առաջին պատուիրակութեան պետ Սըր Մորթիմըր Դիւրան ակէց առաջ հինգ օր սպասած էր մինչեւ որ Էմիրին կողմէ ընդունուեցաւ։ Պատուիրակութեան Բեսպուլի մէջ մուտքը հանդիսաւոր եղաւ։ Աֆղանեան զօրագունդեր անգլիական քայլերգը կ'ածէին, և Աֆղան ազնուականներ յատուկ կառքերով առաջնորդեցին պատուիրակութիւնը ընդարձակ տաղաւարի մը մէջ։ Քսան և մէկ թնդանօթի ողջոյններ արձակուեցան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ Սէնտիքային անդամները Պրիւսէլի մէջ գումարուելով, վերջնականապէս որոշեցին որ փոխառութիւնը միեւնոյն ժամանակ հրապարակ եկնէ Ցուսնուարին Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, Պելժիոյ և Հոլանտայի մէջ։ Զորս ու կէս առ հարիւր չորս հարիւր միլիոն մարքի եվրոտական գանձատոմս յատկացուած է գերմանացի գնողներու, և հինգուկէս առ հարիւր ութը հարիւր միլիոն ֆրանքի եվրոական գանձատոմս ալ Ֆրանսայի, Պելժ և Հոլանտացի գնողներու։ Գանձատոմսերը թուականէն ութը տարի վերջ վճարելի են։ Հրապարակ հանման բոլոր միւս մանրամասնութիւններն ալ որոշուեցան։

ՔՐԻՒՍԷԼ.— Երէկ արդէն մեր ընթերցողներուն հաղորդեցինք հանգուցեալ Նախագահին կտակը, զոր Պօթա կարդաց դագաղին վրայ։ Բրեդորիայէ հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդուին թաղման առթիւ.— Երկինք տխուր էր և մութ, խոշոր և ցերմակ ամպեր կը թաւալէին, որոնց դէմ ցցուած էին մայրաքաղաքը պարարող բլուրներուն փայլուն կանաչութիւնները։ Քաղաքին բոլոր խանութները գոցուած էին, և դրօշները կէս կը ծածանէին ի նշան սուգի։ Ամէն կողմ խուռն բազմութիւն, և Մեծ Շուկան ասեղ ձգելու տեղ չկար տարօրինակ զգեստներ հագնող Պօէրներէն, որոնք Եօհաննէսպուրկէն և Հարաւային Ափրիկէի բոլոր կողմերէն հաւաքուած էին և թաղման ժամուն սպասելով քաղաքին գինետունները կ'երթային զովանալու համար։ Հին պօէրական ոստիկան զինուորներ առանց համազգեստի, անգլ. կառավարութեան թոյլտուութեամբ, քարեւի կեցած էին նախագահին դագաղին առջեւ։ Հազարաւոր պօէրներ յարգանքով անցան դագաղին առջեւէն։ Դամբանականներ խօսուեցան ա՛յն հին եկեղեցիին մէջ, ուր սովորաբար կը յաճախէր Նախագահը։ Դասին մէջ կը գտնուէին Պօթա, Տըլարէյ և Տէվէթ զօրավարները, Քրիւգերի երբեմնի փոխանորդ Շալք Պուրկըր և Մր. Էսբլէն։ Շալք Պուրկըրի դամբանականը անհար էր բայց երբեմն ծերունիին խանդը կը վառէր։ Զօրավար Տէվէթի դամբանականը աւելի սրտայոյզ էր։ Խանդավառութիւն առաջ բերաւ, բայց խնդացուց ալ, ինչ որ պարագային յարմար չէր։ Զօրավար Պոթա իր ունկնդիրները լացուց, մանաւանդ կարդալով Քրիւգերի քաղաքական կտակը։ Վերջապէս ճառերը աւարտեցան, և բրիտանական թնդանօթներուն հեռաւոր գոռումին մէջ թափորը անցաւ բազմաբոխ փողոցներէն, ուր պահակ կեցած էին անգլիացի ոստիկաններ։ Դերեզմանին մէջ, ուր նախագահին մարմինը ամփոփուեցաւ իր կնոջ մարմինին քով, տեսարանը շատ պարզ էր, բայց այդ պատճառաւ սրտաշարժ։ Ընտանիքին անդամները և քանի մը առանձնաշնորհեալ մարդիկ միայն ներկայ էին այդ արարողութեան, և բազմութիւնը հաւաքուած էր հեռուն։ Թնդանօթները միշտ կը գոռային և մարմինը վերջապէս պատրաստուած դամբարանին մէջ իջուցուեցաւ մեռելական աղօթքներով, և երբ բազմութիւնը ցրուեցաւ, մարը մտնող արեւուն ճառագայթները կը մրցէին մառախուղի խաւին հետ, որ ամբողջ օրը ծածկած էր երկինքը։ Տէվէթ իր դամբանականին մէջ սա՛ ուշագրաւ հատուածը աւելցուցած էր, որ շատ գոհ թողուց Անգլիացիները.— «Պօէրք նոր դարաշրջանի մը մէջ կը մտնեն, նոր գաղափարներով նոր սկզբունքի մը վրայ։»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Գերմանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ երկաթուղիի նոր համաձայնութիւն մը ստորագրուեցաւ որով երկու նոր մասնաձիւներ ալ պիտի աւելնան ա՛յն երկաթուղիներուն՝ որոնք Բրուսիոյ հիւսիսային սահմանագլուխը կը յանգին։ Քաղաքական մեծ նշանակութիւն կը տրուի այս համաձայնութեան։ Մինչեւ ցարդ ռուսական և գերմանական երկաթուղիները երեք կէտի վրայ միայն կը միանային ռուսեւգերման սահմանագլուխին վրայ, այսինքն՝ Էյտքունէն, Սկեքսանտրովոյ և Սօսնովիցէ, և նոր պայմանագրութիւնը կը տրամադրէ երկու նոր գիծեր ալ միացնել անոնց այսինքն՝ Հէրպի Պրէալաւի գծին վրայ, Սքլեզիոյ և ռուսական Լեհաստանի միջեւ, և Ալքսիմրցիէ։ Բօղէն բրուսիական նահանգին և ռուսական Լեհաստանի միջեւ՝ սահմանագլխին վրայ։ Ռուսեւգերման պաշտօնական շրջանակներուն մէջ լիովին կ'ըմբռնուի այս նոր միացումները երկու կայսրութեանց միջեւ, և ասոր իբրեւ նշան՝ ռուս մասնաւոր պատուիրակութիւն մը Պերլին գնաց պայմանագրութիւնը ստորագրելու, և Բրուսիոյ հանրօգուտ չինութեանց նախարարը հացկերոյթ մը տուաւ այս դէպքը հռչակելու համար։ Եւ դէպքին նշանակութիւնը աւելցնելու համար այդ հացկերոյթին ներկայ էին Պերլինի ռուս դեսպանը, Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարը, և երկաթական նախարարը։

Քառորդ դարէ ի վեր երկու կառավարութեանց միջեւ դիւանագիտական բանակցութիւններու նիւթ եղած էր նոր երկաթուղիի գիծերու հատատութիւնը Գերմանիոյ և Ռուսիոյ սահմանագլխին վրայ։ Բայց Ռուսիա զգուշաւոր ընթացք մը բռնած ըլլալով անցեալին մէջ, պայմանագրութիւնը չէր յաջողեր։ Ռուսիա ռազմագիտական պատճառներով կը մերժէր նոր երկաթուղիներով Գերմանիոյ հետ կապուիլ, բայց ներկայ դէպքերէն Ռուսիա հասկցաւ թէ Գերմանիա վախնալիք պատճառ մը չունի։ Վերջապէս այս նոր կարգադրութիւնը նոր ապացոյց մըն է բարեկամական յարաբերութեանց որոնք այս պահուս գոյութիւն ունին Բեռլինի և Պերլինի միջեւ։

Տնտեսագիտական տեսակէտով հաղորդակցութեան այս նոր գիծերուն հաստատութիւնը ակներեւ է։ Սիլեզիա և Բօղէն բրուսիական նահանգներ և ռուսական Լեհաստան նոր կապակցութիւններէն առաւելութիւններ պիտի քաղեն, որով պիտի նպաստեն ճարտարարուեստական եւ առեւտրական զարգացումներուն ի շահ Լեհ կարօտ գիւղացիներուն, որոնք հիմա խեղճ ողորմելի կեանք մը կ'անցընեն անմատչելի վայրերու մէջ։ Ռուս և գերման ճարտարարուեստական կարեւոր կեդրոններուն միջեւ հեռաւորութիւնները վերնալով, առեւտրական հաղորդակցութիւնք պիտի դիւրանան Ռուսիոյ և գերմանիոյ միջեւ։ Վարշաւայի և Պրէալաւի միջեւ երկաթուղիով հեռաւորութիւնը 60 մղոնի չափ պիտի պակսի։ Վարշաւայի և Տրէզդէնի միջեւ՝ 100 մղոն։ Լոցի և Պրէալաւի միջեւ՝ 120 մղոն։ Լոցի և Տրէզդէնի միջեւ՝ 100 մղոն։ Ըսենք նաեւ թէ նոր գիծերուն կապակցութիւնը պիտի դիւրացնէ նաեւ Բրուսիական Լեհաստանի գերմանացման գործը, որով աւելի չփման մէջ պիտի դրուին Արեւմտեան աշխարհին հետ, և գերման արեւելեան սահմանագլխին հեռաւոր գաւառակները, որոնք այժմ Լեհ ազգութեան պատուարներն են ա՛լ աւելի պիտի հաղորդուին գերմանական ազդեցութեան, երբ առեւտրական կարեւոր ճամբաները իրենց մէջէն անցնին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱԲՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹՕՔԻՕ, 18 դեկտ.(Պատօնական).— Ծովակալ Թոկօ հետեւեալը կ'տեղեկագրէ.— «Աւստրոյս 14ին և 16ին մեր թորփիլանաւերուն կողմէ Բորդ Արթուրի ռուսական մարտանաւերուն դէմ եղած յարձակումներու միջոցին, մեր թորփիլանաւերէն չորսը ոչնչացան։ Անոնցմէ մին այլ ևս կռուելու անկարող վիճակի մէջ մնալուն պատճառաւ լքուեցաւ մերիններէն, բայց նաւազները ազատուեցան։ Իսկ միւս եւ եւքը ծանրապէս չվնասուեցան։ Այս կռիւներուն մէջ մենք 13 սպանեալ և 17 վիրաւոր ունեցանք։ Կ'թուի թէ Սեւաստոփոլ կռուելու անկարող վիճակի դրուած է։ Բորդ Արթուրի ներքին աւազանին մէջ դեռ առ նուազն ռուսական 6 թորփիլանաւեր կ'գտնուին։

—(Պատօնական). Զօր. Նոյի կը տեղեկագրէ.—Մեր զօրքեր Թուրիքքուանչանի հիւսիսային կողմը գտնուած բերդը յարձակմա՛ն առին ամսոյս 18ի գիշերը, կատաղի կռուէ մը վերջ։ Այս բերդին մէջ գրաւեցինք 7 թնդանօթ և մեծաքանակ ռազմամթերք։ Մեր կորուստները տակաւին չկրցան ճշդուիլ, բայց չեմ կարծեր որ ծանր եղած ըլլան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Զիֆուէ կը հեռագրուի «Սէնդրըլ Նիւզ»ի թէ Բորթ Արթուրի հիւսիս-արեւելեան կողմը ճաքոնցիները ետ մղուեցան, Դեկտ. 16էն ի վեր Անցիչանի ամրոցներուն դէմ ուղղուած ռմբակոծութիւնը քանի մը ցամաքային ականներ պայթեցուց, բայց մարդու կորուստ չպատահեցաւ։

— «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ իր չղեկնաւին մէջէն կրցած է դիտել ճաքոնական նաւատորմին մէկ մեծ մասը, որ դէպի հարաւ կ'երթար, Սինկաքուրի ուղղութեամբ։ Նոյն թղթակցին մէկ ուրիշ հեռագիրը, որ Շանկայէ քաշուած է Դեկտ. 18 թուով կը ծանուցանէ թէ ճաքոնական նաւատորմը ընդ առաջ գնաց Խաղաղականի երկրորդ նաւաքաջնին, Սումադրայի արեւելեան կողմը։

ՀՌՈՄ.— «Իդալիա Մէլիդարէ» թերթին թղթակիցը Մուգտէնէ կը հեռագրէ թէ ամէն օր Մուգտէն հասնող կառախումբերուն թիւը 13էն 17ի հասած է։ Անդրսիբերիական երկաթուղին բովանդակ ճամբուն վրայ ամրապնդուած և կառախումբերուն երթեւեկութիւնը շատ դիւրացած է։

ԲԵՌԼԻՆԻՈՒՐԿ.— Զօր. Քուրոբաքին կը հեռագրէ Կայսեր.— «Ռուսական բանակները լաւ վիճակի մէջ են։ Իրենց ընդհ. առողջութիւնը գոհացուցիչ է։ Հարաւային կողմէն օգնական զօրքեր կը հասնին Թէնամիին։ Ցառաջապահի կռիւներուն մէջ ծանր կորուստներ կրել կուտանք ճաքոնցիներուն, որոնք չարունակ զինութիւններ կը փորձեն մեր գիծերուն մէջ կատարուած շարժումները անդիտանալնուն համար։

— Զօր. Սախարով կը հեռագրէ Ընդհ. Սպայակոյտին.— Մուգտէնի հարաւային կողմը թնդանօթաձգութիւնը կը շարունակուի։ Մեր և թշնամիին հրետանիները անդադար կը պատասխանեն իրարու։ Ցառաջապահի քանի մը ընդհարումներ տեղի ունեցան բայց կարեւոր ճակատամարտ ոչ։ Ցուորը շատ սաստիկ է և գիշերը ջերմոյէ վար 24 աստիճան կը հասնի։

— Զօր. Ադէօսէլ իր վերջին հեռագրին մէջ զոր երէկ հրատարակեցինք, յարած է նաեւ թէ ճաքոնցիք Վիսօքաես բլուրին բարձունքէն կը ռմբակոծէին նաւահանգստին մէջ խարխսած ռուս մարտանաւերը։ Այս Վիսօքաես բլուրը ուրիշ բլուր չէ, եթէ ոչ ճաքոնցիներուն «203 մէջր» կոչած բլուրը։ Պէտք է աւելցնել նաեւ թէ Զօր. Սթէօսէլ, իր վերջին հեռագրին, ինչպէս նաև նախընթաց հեռագրերուն մէջ կը յարէ թէ Բորթ Արթուրի պահապան զօրքերուն բարոյական ոգին լաւ է։

ԹՈՔԻՕ.— «Սթանտարտ» կ'իմանայ թէ Բորթ Արթուրի պահապան զօրքերուն կացութիւնը յուսահատական է։ Հիւսիս-արեւելեան ճակատին դէմ պաշարման աշխատութիւնները այնքան յառաջացած են որ ճաքոնցիք այժմ 12 մէջր միայն հեռի կը գտնուին ռուսական դիրքերէն։

ԼՈՆՏՈՆ.- Զիֆուէ կը հեռագրուի «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի.— Ճաքոնական նաւատորմին մէկ մասը Սինկաքուր մեկնեցաւ։ Ամսոյս 15ին, ճաքոնական 25 մարտանաւեր համախմբուած էին Տալնիի մօտ։ Ճաքոնական փոխադրանաւերը այժմ ամենքն ալ թնդանօթներով զինուած են։ Առեւտրական բազմաթիւ նաւեր ալ թեթեւապէս պիտի զինուին, որպէս զի կարենան ծովային պաշարման սպասարկութիւն կատարել, ճաքոնական այն մարտանաւերուն տեղ, որոնք ընդառաջ կ'երթան Պալթիկի նաւատորմին։

ՇԱՆԿԱՅ.— Ռիւդէր կը ծանուցանէ թէ ռուսական «Ռազդօրքնի» թորփիլանաւածին հրամատարը յաջողած է Վլատիվոսդոքէ փախչիլ անգլ. «Նիկրիդիա» շոգենաւով։ Ճաքոնցիք կը փնտռեն այս շոգենաւը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լոյտ շոգենաւային ընկերութեան լրագիրը հեռագիր մը ցուցաւ ծանուցանող թէ Պալթիկի նաւատորմը Քէյթդաունի առջեւէն (Բարեյոյս) անցաւ ծովակալ Ռօժտեստվենսքիի հրամատարութեամբ։

ԲԱՐԻԶ.— Տիկին Սիվթօն որ երէկ ընդունած էր որ իր ամուսինը անձնասպան եղած է, այսօր կը տարակուսի անոր վրայ, ազգայնականներու յայտնի ազդեցութեան տակ որոնք կ'ուզեն հաստատցնել թէ գործը ժողդասպանութեան մը շուրջը կը դառնայ։

ԿԱՂԱՆԴԻՆ ԻՆՉ ՆՈՒԷՐ ՏԱՄ ՈՐ ՅԱՐԳԻ ԱՆՑՆԻ

Մ Ի Ա Ց Ն

"ԺԱՄԱՆՑ ԿԱՄ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽԱՂԵՐ„ ԿԸ ԲԱՒԷ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

ՍԻՍ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Երէկ գիշեր, ժամը 10ին Խմբագրութեան հասաւ հետեւեալ հեռագիրը. զոր ղրկած էր Սիսի մեր թղթակից Սողոմոն էֆ. Գուլումճեան։

ԳՕԶԱՆ, 7 Դեկտ.

Մանզուսէի Էֆֆեարի Խմբագրութեան,

«Ն. Կայս. Վեհափառութեան չնորհիւ Կիլիկիոյ Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը ողջմիտ Գոզան ժամանեց և Սիսի Մայրավանքին մէջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին սրբազնութեանը համար։ Սիսի ամբողջ Հայ հաւատարիմ հպատակները ձայնակցեցան այս սրտաբուղխ բարեմաղթութեան։

ՍՈՂՈՄՈՆ»

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՏԻԿՆԵՐՈՒՆ ԿԱՂԱՆԴՋԷՔԸ

Հանրութիւնը միշտ աղբիւր կը հանդիսանայ գթասիրական բուռ զգացումներու, որոնք կ'արտայայտուին Հիւանդանոցիս և Ս. Յակոբայ Որբանոցին մէջ պատսպարուած անոր և ծնողազուրկ մանուկներուն հանդէպ զանազան քիչ մը ուրախացնելու համար Կաղանդի և Մնունդի զուարթ օրերուն։ Գթութեան այս վերաբերումին ամէնէն աւելի կը մասնակցին պզտիկները, որոնք իրենց փոքուկ կուրքերուն տակ երբ բաբախելը կը զգան արտերնուն՝ ոտնակոն օրերուն նորութիւնները և խրախճանքները յիշելով, չեն ուզեր նաեւ աչքէ հեռացնել Հիւանդանոցի այն դժբաղդները, որոնք իրենց պէս մայրիկ մը չունին որ անոր թեւին տակ ճուռղեն, և կամ հայրիկ չունին որ աղաչեն թէ իրենց խաղալիք առնէ Կաղանդին, պտուղ շատ բերէ և անուշապուր եփել տայ։

Մնողներ այս ազնիւ զգացումները անոնց սրտին մէջ զետեղելուն բարեբաղդութիւնը ունեցան. գրդեցին այդ փոքրիկները բարիք գործելու, հոգալու իրենցմէ նուազ բաղդաւորները, այնպէս որ, ալ սովորութեան մը պէս, երբ կաղանդը մօտենայ, տուներու մէջ մանուկներու խնայողութիւնը կը սկսի Հիւանդանոցիս որբերուն և որբուհիներուն համար, որոնց միակ պաշտպանն ու բարերարն է Վեհ. Սուլթանը Որուն առատաձեռնած չնորհներովը կ'ապրին այս անոթ մանկտիքն և Հիւանդանոցիս ամբողջ պատսպարեալները։

Անցեալ տարի, ինչպէս կը յիշուի, 60 ոսկի մօտեցաւ փոքրիկներէ փոքրիկներուն ուղղուած այս կաղանդէքը, որուն ցանկը արդէն հրատարակուեցաւ։ Մանզուսէի մէջ և որ անհուն խնդութիւն պատճառեց ո՛չ միայն Հիւանդանոցիս պատսպարեալներուն, այլ նաեւ բարեսէր ծնողաց, որոնք իրենց զաւակներուն սրտին մէջ բուսնիլ սկսած գթասիրական զգացումները տեսնելով, ա՛լ աւելի քաջալերեցին զանոնք իրարու հետ մրցելու և Որբանոցիս փոքրիկներուն միշտ աւելի վճարելու համար։

Այս տարի ալ ուրախ ենք որ միեւնոյն զգացումով տոգորուած փոքրիկներ սկսած են խրկել իրենց Կաղանդէքը, որուն երախայրիքը ստացած ըլլալով չնորհակալութեամբ հրատարակութեան կուտանք Մանզուսէի Տիկնոջմէ։

(Կնիք Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան)

Նիւթերու առատութեան պատճառաւ նուիրատուութիւններու ցանկը վաղուան թիւով։

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ

Ս. էջմիածնի Կրօնաթերթին վերջին թիւին մէջ հետեւեալները կը կարդանք.

Սեպտեմբերի 24ին կատարուեց Ճեմարանի 30 ամեայ տարեդարձը բազմաթիւ հանդիսականների ներկայութեամբ, որոնք Ս. Էջմիածնայ տօնին պատճառաւ ուխտի եկած էին։

Հանդիսաւոր պատարագից յետոյ, որի ժամանակ երգում էր Կոմիտաս վարդապետի քառաձայն խումբը, Մայր Աթոռիս մաքառութիւնը՝ գլուխ ուսնենալով ծերունազարդ Հայրապետին, Ճեմարանի ուսուցչական խմբի, սաների և բազմաթիւ ժողովրդեան հետ մինչեւ չրջապատեց Ճեմարանի մեծ հիմնադրի ծաղիկների մէջ թաղուած դամբարանը և հոգեհանգիստ կատարեց։ Այնուհետեւ բազմութիւնն ուղեւորեց Ճեմարան, որի արեւելեան ճակատը զարդարուած էր դրօշակներով և կանանչներով, և հէնց բացօթեայ պատրաստուած էր ամբիոն, դրած էին բազկաթոռներ Ս. Հայրապետի, եւ միաբանութեան աթոռներ և նստարաններ հանդիսականների համար։ Հանդէսը բացուեց պատշաճ չարականով, որէ նուագարանների ձայնակցութեամբ ներդաշնակ երգեցին աշակերտները։

Այնուհետեւ Ճեմարանի տեսուչ Պ. Կ. Կոստանեանը կարդաց տարեկան տեղեկագիրը, դրուատեց ուսուցիչների և մանաւանդ Տ. Կոմիտաս վարդապետի գործունէութիւնը՝ որպէս երաժշտութեան և երգեցողութեան ուսուցչի և երախտագիտութեամբ յիշատակեց Ս. Հայրապետի և միաբանութեան խնամքն ու հոգը դէպի Ճեմարանը եւ նրա յարատեւ պահպանութիւնը։ Այնուհետեւ ճառ կարդաց լաւարնցիներից մինը. երգեց եւ նուագեց հայր կոմիտասի երգեցիկ խումբը զեղեցիկ ներդաշնակութեամբ, որից յետոյ միաբանութեան աւագագոյն անդամ Տ. Գէորգ արքեպիսկոպոս Սուրէնեանը, բացատրելով հիմնադրի նպատակը եւ մասնացոյց լինելով ժողովրդին իւր պարտուց վրայ դէպի այդ պատկառելի հիմնարկութիւնը. օրհնեց բոլոր այնտաւորներին եւ փակեց հանդէսը սովորական պահպանիչով։

Հետեւեալ օրը Ծերունազարդ Հայրապետի Ս. Օծման 11րդ տարեդարձն էր։ Ն. Ս. Օծութիւն չաբաթ երեկոյեան հանդիսաւոր կերպով իջաւ Մայր տաճարը, աղօթեց իջման սեղանի առաջ և սկսուեց երեկոյեան ժամերգութիւնը. որից յետոյ Նոյեմպիսի հանդիսով վերադարձաւ Վեհարան։

Ճեմարանում և Ս. Էջմիածնայ բակում այս տարի սովորական լուսաւորութիւնը չկար։

Հետեւեալ օրը պատարագից առաջ նոյն հանդիսով Ն. Ս. Օծութիւն եկեղեցի իջաւ, ներկայ գտնուեց հանդիսաւոր պատարագին և հայրապետական մաղթանքին, որից յետոյ ամբողջ միաբանութիւնը, Ճեմարանի ուսուցչական խումբն ու սաները համբուրեցին Ն.Ս.Օծութեան աջը։ Էջմիածնայ աշնանային եղանակը, պայծառ արեւն ու ջինջ կապուտակ երկինքը, հանդիսաւոր պատարագն ու ներդաշնակ քառաձայն երգեցողութիւնը հաւատացեալներու տօնական տրամադրութիւնն ու բազմութիւնը արտակարգ կեանք էր մտցրել ամէն տեղ։ Այդ օրը ճշգին ներկայ էին բազմաթիւ անձինք։ Ս. Հայրապետը սեղանատուն իջնել չկարողանալով՝ Տ. Գէորգ արքեպիսկոպոսին էր յանձնել սեղանին նախագահելու պատիւը։ Ճաշին խօսուեցին բաժակաճառեր, տեղի ունեցաւ ներդաշնակ երգեցողութիւն եկեղեցական երգերի և ներկայ եղող բազմութիւնը գոհ և ուրախ ցրուեցաւ քաղցր տպաւորութեան ներքոյ։ Երեկոյեան ժամերգութիւնն ու թափորը կատարուեց բացօթեայ դրա համար յատկապէս չինած տեղում, որին ներկայ եղաւ Ն. Ս. Օծութիւնը և անձամբ օրհնեց ժողովրդին։ Այդ օրը բազմաթիւ պաշտօնական անձինք, հիմնարկութիւններ, մասնաւոր մարդիկ, ուսանողներ, առաջնորդներ առանձին հեռագիրներով չատակել էին չնորհաւորել Ծերունազարդ Հայրապետին Ս. Օծման տարեդարձը։

—Նորին Ս. Օծութիւն Ս. Հայրապետը օրհնում և չնորհակալութիւն է յայտնում այն բոլոր հոգեւորական և այլարհական անձանց և հիմնարկութեանց ծառայողներին, որոնք չսակել էին չնորհաւորել Նորին Սրբութեան Օծման 11րդ տարեդարձը և յայտնել իրենց որդիական սիրոյ և անձնուիրութեան զգացմունքները։

* * *

Մեր միաբաններից չնորհազարդ Սմբատ սարկաւագը, որ ուսանում էր Պետերբուրգի արեւելեան լեզուաց բաժնում, սոյն Մայիսին աւարտեց իւր դասընթացը ու պետական քննութիւն տալուց յետոյ արժանացաւ առաջին կարգի տիպլոմի։ Չնորհ. սարկաւագը իւր ուսանողութեան ընթացքում Պետերբուրգի համալսարանի յանձնարարութեամբ կազմել է Նոր-Զուղայի ձեռագիրների ցուցակը, որոնց թիւը հասնում է մօտ 600ի, իսկ այս ամառ կազմել է Նախավկայի գրոց ցուցակը։ Բացի սրանից Պետերբուրգի Աղէքսանդր երրորդի թանգարանի յանձնարարութեամբ կազմել է Նոր-Զուղայի և Խոպանի ազգագրական ժողովածուն և Գանձակի նահանգի ազգագրութիւնը որը դեռ չարունակում է։ Անցեալ տարի սարկաւագ և ժողովել է Ղազախ գաւառի հին արձանագրութիւնները։

* * *

Ս. Սինոդը լսեց Գանձակի Գ. նահանգապետի և Կարսի զինուորական նահանգապետի գրութիւնները, որոնցմով նրանք պահանջել էին ցուցակ յիշեալ նահանգներում եղած պաշտօնական —վանքերի, գործակալների. ծխատէր քահանաների, սարկաւագների և եկեղեցու սպասաւորների. նաև Շամախու կոնսիստորիայի յայտարարութիւնը մայիսի 15ից նոյն խնդրի համար Շամախու գաւառապետից ստացած գրութեան առթիւ և Տ. պրոկուրորի առաջարկութիւնը

այդ խնդրի մասին և որոշեց պատուիրել Ա.) Երևանի Թեմական Կոնսիստորային տալ պատշաճ տեղեկութիւններ Կարսի նահանգի հոգևոր պաշտօնէից մասին. Բ.) Տփխիսի Կոնսիստորիային, որ ուղարկի Գանձակի գ. նահանգապետի խնդրած տեղեկութիւնները և Գ.) Շամախու Կոնսիստորիային՝ կատարել Շամախու գաւառական գրութիւնը և տալ յիշեալ գաւառի հոգևոր պաշտօնէից ցուցակը և այս վիճակը ծանուցանել որոնց պէտք է։

* * *

Սինոդը լսեց Օտար Դաւանութեանց Դեպարտամենտի հետեւեալ գրութիւնը.— 1889 Թուի մարտի 11ին հրատարակած Բարձրագոյն հրամանով կարգադրուած է հետեւեալը. «Հին և հոյակապ կերուածների նորոգութիւնը կատարում է Կայս. Հնագիտական Ընկերութեան և Գեղարուեստից Ճեմարանի հաւանութիւնից յետոյ»։ Ուստի և հին տաճարների կամ եկեղեցական շէնքերի ներքին և արտաքին նորոգութիւնից առաջ նախ պէտք է ստանալ կայս. Հնագիտական Ընկերութեան և Գեղարուեստից Ճեմարանի հաւանութիւնը և ապա մատուցանել նորոգութեան յատակագիծն ի հաստատութիւն։ Հրամայեցին ներքին գործոց Նախարարի յիշեալ գրութիւնն ընդունել ի հրանգութիւն։

ԱՅԳԵՏ ՖՕՆ ԲՈՒՆԳՈՒԼ, երէկ այցելեց Պատրիարքարան և տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ։ Ֆոն Բունդուլ այցելեց նաև Մաբ վարժարանի թէ տղայոց և թէ աղջկանց բաժինը և զանազան դրամական նուէրներ բաժնեց յայողով տարբերներու, ինչպէս նաև 2 օսմ. ոսկի նուիրեց Մանկապարտէզի բաժնին իրեղէններ գնելու համար։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ գրուեցաւ Տրապիզոնի առաջն. տեղապահին, որպէս զի առաջնորդ Տ. Ներսէս եպս.ի ճանապարհածախսը ղրկեն, քանի որ մէկ քանի օրէն կայս. Ֆերմանը պիտի ստացուի Բ. Դռնէն։

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ կոնդակ մը ղրկուեցաւ Վանայ առաջ. տեղապահ Տ. Մեսրոպ քհ. Ճանիկեանի, որով Սահակ եպս.ի մահուան առթիւ ցաւակցութիւն յայտնելով կը պատուիրէ Մայր Աթոռ վերադարձնել հանգուցեալին մասին, վարդապետական խաչը և եպիսկոպոսական Պակէտն։

ՎԻԼՅԱՆԻ ԵՒ ԻՄԷՐԷԹԻ Հայոց առաջնորդ Տ. Գարեգին եպս. Սաթունեանի պաշտօնը հաստատուեցաւ Ս. Հայրապետին կողմէ։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և զբաղեցաւ ամուսնական խնդիրներով։

ԴԻՒԱՆՆԵՐԷՆ կուսակալներ և միաբէթարբեներ շնորհակալութեան քառեր և նամակներ ղրկած են Ս. Պատրիարք Հօր, որ Պայրամի ծանր շնորհաւորած էր։

ՏԻԿ. ՄԱՔՐՈՒՀԻ ԻԲՐԱՆՈՍԵԱՆ իր անձնական տկարութեան պատճառաւ իր հրաժարականը տուած է Հիւանդանոցի Խնամակալութեան անդամակցութենէն, այս առթիւ իր շնորհակալութիւնը յայտնելով Հոգաբարձութեան անդամոց. իր պաշտօնին կիրառմանց մէջ տրուած դիւրութեանցը համար և Խնամակալութեան որ սիրայօժար ընդունեց իր գործակցութիւնը։

ՆՊԱՍՏԻՑ յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորդուբանին մէջ Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ի ներկայութեան միւս անդամներուն։ Յանձնաժողովը մէկ քանի առաջնորդարաններէ եկած նամակները կարդաց, որոնք նպաստի խնդրանք կընէին և որոշեց կարելի եղած նպաստը ընել։

Տ. ԵԶՐԱՍ ՎՐԴ. ՍԱԶԼԵԱՆ, երեք ամսուան արձակուրդ խնդրած էր Ս. Պատրիարք Հօրմէն, իր ծննդավայրը Ռօտոսթոյ և անկէ Մալկարայ երթալու համար։ Ս. Պատրիարք Հայրը արտօնեց։

ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ Մնտուկին Հոգաբարձութիւնը իր ամսական նիստը գումարեց երէկ Ղալաթիոյ Խորդուբանին մէջ։ 1. Հոգաբարձութիւնը գոհութեամբ տեղեկացաւ որ Սրամ էֆ. Գարամանեան ի նպաստ Մնտուկին ստացած էր Ղալաթիոյ և Բերայի աղգայիներէ ոմանց իրը 15 ոսկիի չափ նուէրները, ինչպէս արտօնուած էր Պատրիարքական գրով մը, և իր շնորհակալութիւնը յայտնեց թէ՛ նուիրատուներուն և թէ նուիրատու ազգայնոց։ 1. Մէկ քանի ուսուցիչներ և ուսուցչուհիներ խնդրագրով նպաստ կը խնդրէին. Հոգաբարձութիւնը ուշադրութեան առաւ դանոնք և նկատելով որ անոնցմէ մին 10 տարիներէ ի վեր քաջուած էր ուսուցչական ասպարէզէն և թէ միւսները մասնաւոր նպաստի գումարներ կը խնդրէին, որոնց մասին կանոնագրին մէջ արամադրութիւն մը չկար Հոգաբարձութիւնը ստիպուեցաւ անհետեւանք թողուլ այդ խնդրանքները։ Հոգաբարձութեան յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ Փետրուարի մէջ։

ՎԱՂՂ Ս. Աստուածածնի յԱննայէ Ցաւութեան տօնին առթիւ, նոյն օրը Պատրիարքարանի մէջ կատարուելիք նշանախօսութիւնները, շաբաթ օր պիտի կատարուին։

ԵՐԶՆԿԱՑԻ Տիկին Հռիփսիմէ Շահպազեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երկուշաբթի օր Բերայի մէջ։ Հանգուցեալ Տիկինը բարի և աղքատաբեր կին մըն էր և քանի մը տարի առաջ Շիլլիի Ազգ. գերեզմանատուն նուիրած էր իր տան բաժինը՝ 35 օսմ. ոսկի։

ՀՍԹ. ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԻՆ.— Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան շաբաթ օր Կայս. Պալատ երթալով այցելեց Վեհ. Իրադէթ փաշայի։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Ատենէ մը ի վեր Կրօնական Հանդէսի մը պէտքը կը շեշտուէր Պոլսոյ մէջ. և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, որ կ'ուզէր այս պէտքին գոհացում տալ. բանակցութեան մէջ կը գտնուէր Լոյսի արտօնատէր Տ. Վահան Մ. Վրդ. Տէր-Մինասեանի հետ, Լոյսը Կրօնական Հանդէսի մը վերածելու համար։ Այս անգամ կը լսենք որ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր այս փափաքը իրագործուած է և Լոյս շաբաթաթերթը յառաջիկայ 1905 տարւոյ Յունվար 1էն սկսեալ պիտի հրատարակուի իբրեւ Կրօնական Հանդէս Ն. Ամենապատուութեան վերին հսկողութեամբ և վարդապետներու աշխատակցութեամբ։ Առաջին թիւին մէջ, որ հրապարակ պիտի ելնէ 1905 Յունվար 1ին, ըստ առաջնոյն Տէր-Մինասեան տպարանէն, Ս. Պատրիարք Հայրը խմբագրական յոդուածով մը կրօնաթերթ Լոյսի ուղղութիւնը կը գծէ, որով կը յայտնուի թէ Լոյս պիտի պարունակէ յոդուածներ կրօնական, բարոյական, և դաստիարակական հարցերու վրայ. ինչպէս նաեւ եկեղեցական արարողութեանց, ընտանեկան սրբութեանց, որդիական և ծնողական պարտաւորութեանց վերաբերեալ ևն. ևն.։ Ն. Ամենապատուութիւնը այս յոդուածով կը յանձնարարէ Լոյսի խմբագրութիւնը ինչպէս նաեւ աշխատակցութիւնը սանձնող վարդապետներուն, որպէս զի «միայն ժողովրդեան պէտքին հետեւին քան իրենց ճաշակին», օգտակարին քան հաճոյալիին»։ Կը լսենք թէ Ս. Պատրիարք Հայրը գաւառական բոլոր Առաջնորդներու յատուկ պաշտօնագիրներ ղրկած է որպէս զի ուժ տուի կրօնաթերթ Լոյսի ծաւալման։ Կ'ըսուի թէ բարեսէր անձնաւորութիւն մը, որ անծանօթ մնալ կուզէ, յանձնառած է Լոյսի նիւթական ժառանգաւորութիւնը։

×

Միւս կողմէ, Լոյս շաբաթաթերթին կրօնաթերթ ըլլալուն պատճառաւ, Լոյսի արդի տնօրէն Վահան էֆ. Փափազեան ստանձնած է Տնօրէնութիւնը Հանրագիտակի, որ 1905 Յունվար 1էն սկսեալ պիտի հրատարակուի խմբագրական այն նոյն մարմինով և ուղղութիւնով, որով ցարդ կը հրատարակուէր Լոյսը։ Հանրագիտակի առաջին թիւը որ հրապարակ պիտի ելնէ Կաղանդին, բացառիկ թիւ մը պիտի ըլլայ 3 ղրուշ գինով և պիտի պարունակէ քսան ծանօթ և սիրուած գրիչներու յօդուածները, ինչպէս նաեւ Լիլիի պատկերը։ Երկրորդ թիւէն Հանրագիտակ պիտի սկսի հրատարակուիլ արդի Լոյսի նման 16 էջերով և մէկ ղրուշի իր սովորական գինով։ Այս հաշուով Վահան էֆ. Փափազեանի հրատարակած Լոյսի բաժանորդները պիտի շարունակեն կարդալ իրենց սիրած նիւթերը փոխանակ Լոյսի Հանրագիտակի մէջ, եզածը անունի պարզ փոփոխութիւն մը ըլլալով։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Տէր Խմբագիր

Հաճեցէք հետեւեալը տեղաւորել Ձեր Պատ. լրագրին մէկ անկիւնը՝ Ցոյն կղերականութեան մեզ նկատմամբ տածած խուլ մոլեռանդութիւնը յայտնելու համար։

Մանասթիրի կառավարական Հայ պաշտօնեաներէն միոյն մայրը, իբր ուղղափառ եկեղեցւոյ բարի զաւակ, մահամերձ վիճակի մէջ, իր անկողնոյն քով արտասուաթոր աչքերով հսկող զաւակներէն կը խնդրէ որ Հաղորդութիւն մը տրուի իրեն։ Վերջին վայրկեաններուն հասած սիրելի մօր մը սոյն խնդիրքը աճապարանօք կը կատարուի և առ ի չգոյէ հայ քահանայի, յոյն քահանայ մը սոյն պէտքը կը լրացուցնէ։

Սակայն, խնդիրը հոս է արդէն, տեղւոյն յոյն առաջնորդը նոյն բարի քահանան կը հրաժարեցնէ իր պաշտօնէն՝ միայն և միայն այն ամենամեծ և ամենի յանցանքէնէ համար զոր գործելու յանդգնած էր հայ ուղղափառ եկեղեցւոյ զաւկի մը հաղորդութիւն տալով։

Ահա երկու քոյր եկեղեցիներու բարի յարաբերութիւնները!։

Եւ լրագիրներու մէջ կը կարդամ միշտ թէ այսինչ հայ երիտասարդը օտարազգի աղջկան մը հետ սիրահարուած՝ զայն իր կնութեանը կ'առնէ. վա՛յ անոնց ապագային։

Քիչ մըն ալ մեր աշխարհաքաղաքացիութեան թեթեւ հովը մէկ կողմ թողլով՝ լրջօրէն զմեզ, մեր եկեղեցին, մեր կրթական և ընտանեկան յառաջդիմութիւնը մտածենք։

Մտածեցէք թէ, յոյները ինչպէս ուրիշներ առ ոչինչ կը համարին մինչեւ իսկ կրօնապէս։

ՏՓԹ. Ա. ՈՒՆՃԵԱՆ

Ձ. Նոյմ. 1904

Օխրի

ԾԽԱՎՎԱՃԱՌ ԱՊԱ

Մեծ Շուկային, Զաքմաքճիլարի և Պոլսոյ կողմի հրապարակին մէջ ծանօթ խեղճ հաշմանդամ ծխավաճառ մը, որուն «Ապա» մականունը կը սրբուէր. անցած շաբթու չուկային մէջ յանկարծական կերպով գետին զլորուցաւ և քիչ ետք իր վերջին շունչը փչեց։ Յանկարծամահ ծխավաճառին յուղարկաւորութիւնը կիրակի օր կատարուեցաւ Մայր-Եկեղեցիին մէջ։ Հաշմանդամ, բայց իր ընտանիքին և հինգ զաւակներուն հացը ճարելու համար փողոցէ փողոց թափառող այս դժբաղդ հայրը, հիմա որբ և անտէր կը ձգէ զանոնք։ Հետեւաբար կը խնդրուի որ ամէն անոնք որ պարագ ունէին Ապային, զայն յանձնեն Գալաթագըլար Պալի. ֆէնճի Սեպուհ աղայի և հոն գտնուող տեսարանին մէջ արձանայրեն իրենց անունը, որպէս զի այդ դրամներով փոքր նպաստ մը ըլլայ անտէր մնացած ընտանիքին։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԶԱՓՍՆՓՔ

Երկուշաբթի դեկտ. 6 ժամը 7ին, Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցիին մէջ վայելուչ հանդէսով կատարուեցաւ պսակադրութիւնը ԵՐՈՒԱՆԴ ԷՖ. ՏԷՐ ՅԱԿՈԲՈՍԵԱՆԻ, ՕՐ. ԶԱՐՈՒՀԻ ԷՊԵՆԵԱՆԻ հետ, կնքահայրութեամբ Պ. Գէորգ Ա. Բէօմիւրճեանի (որդի Արտաչէս էֆ. Բէօմիւրճեանի. գրաշարապետ Առեւտր. Սենեկի լրագրոյ), ի ներկայութեան երկու կողմի ազգականաց և բարեկամաց, որոնք իրենց շնորհաւորութիւնները ժառուցին նորապսակ զմլին։

×

ՄԱՀԵՐ

ՔԷՇԻՇԵԱՆ Տպարանի Ա. մեքենավար Միհրան էֆ. Մելիքեանի կինը Տիկ. ԱՂԱՒՆԻ Մ. Մելիքեան երէկ մեռաւ Լանկայի բնակարանը, 38 տարեկան հասակին մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը ժամը 7ին, Մայր Եկեղեցիին մէջ։ Հանգուցեալ Տիկինը մօտաւոր ազգական է Պարսկաստանի առաջնորդ Տ. Սահակ արք. Այվազեանի և նախկին ոսկերչապետ Գուրեան Միքայէլ աղայի։

×

ՀԱՆԴՈՒԻՑԵԱԼ Ստեփան փաշայի քեռայր և Տ. Եղնիկ վրդ. Պապաեանի Հայր, Յարութիւն աղա կնքեց իր մահկանացուն, Բանկալթիի բնակարանը, 91 տարեկան հասակին մէջ։

ՏՈՒՆԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ

ՀԱԳ., ԳԱՂ., ԹՈՒՐՔ. լեզուաց և գիտութեանց հմուտ երիտասարդ մը տան մէջ դաստիարակի պաշտօն կը խնդրէ։ Լաւագոյն երաշխաւորութիւնք։ Դիմել Մանզումէի խմբագրատունը,

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1904 7 Դեկտեմ. Գշ.)

ՑՈՐԵՆ

Ձերմակ Առաջին օխան	37½ փարա
» երկրորդ »	36½-37 »
Մախլութ »	33-34 »
Զավտարը »	31-32 »
Սէրթ առաջին, օխան	34-35 փր.
» միջին տեսակ	31½-33 »

Այսօր ժամանեց 33 վագոն ցորեն Ա-նատոլ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քերմա Ա. պարկը	72-73 ղշ.
» » Բ. »	68-70 »

ԹԵՓ

Օխան 18¾—19 փարա։

ԳԱՐԻ

Բէօստէնճէ	11½—11¾ ղրշ. գրիւը
Մերսին և Ռումելի	10½—10¾ »

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

20 Դեկտեմբեր 1904

Ֆրանս. 3% Français)	97 60
Ռէժի (Tab. Turcs)	355 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	88 15
Ելկաթուղի (Lots Turcs)	126 75
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	591 —
Թրանսվալ (Transvaal)	109 —

ՐԷՍՄԻ

ՔԷՎՃԻՀԱՔ

Վազիֆէի մէմուրիյէթինի հիւանը լիֆա իլէմէքտէ օլմասընա մէպնի տէֆթէրը խագանի իսթաթիսթիգ գալէմի քէթէպէսինտէն ֆիւրուվէթլու Հիւսնի էֆէնտիյէ բիւթպէի Բապէ թէվճիհ պույրուլմուշ սրը։

ՆԸՇԱՆ

Պանգ Օսմանի Իսթանպոլ շիւպէսի թանվիլաթ մէմուրը միւսիւ Լէօն Դուրտաժիյէ իշիւնճի բիւթպէտէն մէճիտի։

Իզմիր Ֆրանսըզ գոնսոլոսխանէսի թէրճիմանը միւսիւ Հայկ Սիմոնեանա իշիւնճի բիւթպէտէն Մէճիտի նշանը զիշանլարը իհսան պույրուլմուշ սրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՀԱՆԴՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԻ ՍՆՏՈՒԿԸ.— Ինչպէս անցեալ տարի այս տարի ալ մասնաւոր պաշտօնատար մը պիտի ընէ պետական պաշտօնարաններու բոլոր տոմարները, հասկնալու համար հանգստեան թոշակի անուշկին եկող գումարներուն ճիշդ թիւը։ Այս միջոցին նպատակն է պետական այս հաստատութեան գործառնութեանց կանոնաւորութիւնը ապահովել, պետական պաշտօնարաններու հասոյթներէն հանգստեան թոշակին յատկացուած մասերը իրենց ժամանակին հատուցանելով։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.— Բեթերսպուրկէն կը հեռագրեն.— Պարսից Շահին պատուիրակը, Պոլսոյ դեսպան Իլխան Միրզա Ռիզա Խան դեռ հոս կը գտնուի։ Նիքոլա Զարը և Զարուհին իլխանին նուիրեցին իրենց լուսանկարները արծաթաքանդակ և 17րդ դարու ռուս ոճով կիսուռածանկար չքեղ շրջանակով մը։

ՄՐՑԱՆԱԳԱՌՇՈՒԹԻՒՆ.— Կայս. Միլքիէ վարժարանին, Մէրճանի և Վէֆայի Իտատիյէներուն մրցանակաբաշխութեան և Կայս. Համալսարանին այս տարուան շրջանաւարտներուն հանդէսը կատարուեցաւ առջի օր, Միլքիէ վարժարանին մեծ սրահին մէջ։ Նախ տեղի ունեցաւ Մարգարէին Մենդելսն Գիրքին ընթերցումը։ Ժամը 9ին հասան Կայս. Պալատան քարտուղարներէն Ճէվատ պէյ և կրթական նախարար Հաչիմ փաշա։ Կայս. պատուիրակ Ճէվատ պէյ բոլոր ուսուցիչներուն եւ ուսանողներուն աւետեց Վեհ. Սուլթանին բարեւները և առաջին ու երկրորդ հանդիսացողներուն անձամբ յանձնեց շնորհուած կրթական ոսկի և արծաթ չքադրամները։ Միլքիէ վարժարանին և Կայս. Համալսարանին անօրէն Ռէճայի պէտի բարեմաղթական մէկ ճառէն վերջ, բաժնուեցան ոսկի ժամացոյցներ իբր մրցանակ և վկայականները։ Միլքիէ վարժարանը այս տարի 41 շրջանաւարտունի, որոնց 39ը իսլամ են և երկուքը յոյն։ Իսկ Կայս. Համալսարանին 25 շրջանաւարտներէն 24ը իսլամ են և մէկը հայ, Ստեփան էֆ., որ չափազանց գիտութեանց մէջ երկրորդ հանդիսացած է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Ֆէրտինանտ իշխանին անձնական գանձը մէկ միլիոն ֆրանք որոշուեցաւ, որուն ¾ միլիոնը իշխանական ապարանքներուն համար։ Ֆէրտինանտ իշխանին փափաքով Պորիս իշխանին յատկացուած վարկը մէկ կողմ թողուեցաւ, որովհետեւ իշխանը դեռ անչափահաս է։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՄԷՋ.— Պոլսէն կը հեռագրեն «Թան»ի թէ կայս. Իրատէ մը հրամայած է դարձեալ դրամական նպաստներ բաժնել Մանասթիրի և Էսքիշէհիր կարօտ գիւղացիներուն։

ՆՈՐ ՊԱՊԱԿԱՆ ՆՈՒԻՐԱԿ.— Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Վատիկանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը պաշտօնապէս Պոլսոյ Պապական նուիրակ անուանեց հանգուցեալ Մօնս. Պենէթիի տեղ, Զիթթա Տէլլէ Բիովէի Եպիսկոպոս Մօնս. Թաչչի Բարչէլլին։ Նոր նուիրակը 41 տարու է դեռ և 1895էն ի վեր կը վարէ Զիթթայի եպիսկոպոսական փոքր թեմը, որ Հռոմի և Ֆիորէնցայի միջեւ երկաթուղիի գիծին վրայ կը գտնուի։

ԱՏԱՆԱՑԻ կուսակալ Պահրի փաշա, Կայս. գոհունակութիւններու արժանացաւ, Եկմտական Դանձին անհրաժեշտ ծախքերուն յատկացուած գումարներուն մնացորդը իր որոշ ժամանակին ղրկած ըլլալուն համար։

ԱՌԵՒՏՐ. ՍԵՆԵԱԿԻՆ նախագահ Պետրոս էֆ. Ագարեան և եղբայրը Յովսէփ էֆ. առջի օր Քորֆու մեկնեցան։

ԽՈՋԱԼԻՆԻ ԲԵՐՔԸ.— Այս տարի Անատոլուի մէջ խոզկաղինի բերքը 1,040,000 կենդինար կը գնահատուի։ Անցեալ տարի 1,340,000 կենդինար էր։ Սակայն այս տարի բերքը գոնով, ծանրութեամբ և տեսակով ընտիր է։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՌՋԻ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գրած էինք թէ առջի գիշեր հրդեհ ծագած է Օրթագիւղ, Թաշ Մէրտիվէն փողոց և այրած է Սարգիս էֆ. Ծնորքլեանի սեփական քարուկիր մեծ շէնքը։ Այս շէնքին մէջ հաստատուած էին Պուլկարաց Էկզարքարանին գիւանները. քանի որ Էկզարք Տ. Եսայի տան դէմը կը գտնուէր։ Բոցերը սկսան վերի յարկէն, կ'ըսուի թէ վառարանի արկածի մը հետեւանքով։ Այ-Նիքոլայի տօնին առթիւ դիւանատունը գոց էր։ Կրակը կ'երեւի թէ երկար ատեն տարածուած է ներսը, մինչեւ որ լոյսը տանիքէն տեսնուեցաւ և երբ հասան, արդէն շէնքը գրաւուած էր բոցերէն։ Էկզարքարանին պաշտօնեաները կրցան պատուհաններէն դուրս նետել տոմարները և վաւերաթուղթերը պարունակող արկղները։ Մատենադարանը և դիւանական պաշտօնաթուղթերուն մէկ մասը այրեցան։ Շէնքը ապահովագրուած չէր, բայց կարասիները Պոլքանի ապահովագրուած էին 10000 ֆր.ի։ Հրշէջ զօրաց ջանքերուն շնորհիւ բոցերուն ճարակումն զերծ պահել կարելի եղաւ յարակից Քատրի պէյի և Թօփհանէլեան էֆ.ի տուները։

*** Իզմիրի թերթերը հետեւեալ դէպքը կը պատմեն.— Կուսակալ Բեհմիլ փաշայի որդին Կայս. թիկնապահ Սայիտ պէյ շաբաթ գիշեր թատրոնէն դարձաւ և պառկեցաւ ննջարանին վառարանը վառել տալէ ետք։ Քիչ ետք արթնցաւ սարսափահար, և տեսաւ որ սենեակը ծուխով լեցուն է և անմիջապէս դուրս նետուեցաւ. շնչահեղձութեան այս վտանգէն որ ազատելի հետեւանքներու հանելու քիչ կ'ուզէր։ Այս միջոցին բոցեր տեսնուեցան քօնաքին մէջ և քիչ ժամանակէն ամբողջ շէնքը քանդուեցաւ իր կարասիներով։ Վնասները 10,000 ոսկին կ'անցնին։ Շէնքը և կարասիները զանազան ընկերութեանց ապահովագրուած էին 10000 ոսկիի։ Կարասիներուն մէջ կայ եղեր նկար մը որ միայն 1000 ոսկի կ'արժէ եղեր։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՆԵՐ.— Պէօյիւքտէրէի «Կամպէթթա» պանդոկին վարձակալը Ֆրանսահպատակ Մ. Բիէռ Կամպէթթա առջի իրիկուն Շիշլիի լատինաց գերեզմանատան մէջ բէվոլվէրով անձնասպան կ'ըլլայ։ Պատճառը յայտնի չէ։

*** Նոյն օրը, Ղալաթիա, աբարթման մը բնակող անգլիահպատակ Էրնէսթ անուն մէկը ածելիով մը կոկորդը կտրեց անձնասպանութեան մտօք։ Էրնէսթ ծանր վիճակի մէջ հիւանդանոց տարուեցաւ ուր մնաց։

ԹԵՐԹԵՐԸ ԳՐԱԾ ԷԻՆ թէ Գատրգիւղցի Թագւոր աղա յոյն ապառուհիի մը հետ յարաբերութիւն ունեցած է, անհաճոյ եղրակացութեան մը յանգեցընելով իր յարաբերութիւնները։ Սկիւտարի Նախագահ ատենը այս խնդիրը քննելով իր 320 թիւ և դեկտ. 6 թուակիր վճռագրով մեռնիլ մուհաֆէզի որոշում տուաւ նկատելով որ տրուած բժշկ. վկայագրին համեմատ յիշեալ ապառուհին նախապէս կորսնցուցած էր ինչ որ կը պահանջէր Թագւոր աղային։

ՑԱՑՁՆԱԿԱՏԱՐԻ ՄԸ ՓԱԽՈՒՍՏԸ.— Քօմիսիոն խան հաստատուած յանձնակատար Տէօվլէթեան էֆ. որ վերջերս ինքզինքը Քօնսօլիա խաղալու տալով, իր կարողութենէն վեր գործերու ձեռնարկած և 4-500 ոսկիի պարտք մը գոյացուցած էր, իր պահանջատէրները ազատելու համար անյայտ եղած է։ Պահանջատէրները թէեւ սենեակը կը դիմեն բայց գոց գտնելով կը տեղեկացնեն ոստիկանութեան որ քննութիւն մը բացած է։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«Հակառակորդներէս չեմ վախնար, բարեկամներէս ազատէ զիս» ըսուած է։ Հաւատի եղէք որ չատ ճիշդ է այս խօսքը։ Վատահ եղէք որ Հընդկատանի և Ճավայի գաղանաշատ մացառներու և եղէգնուտներուն մէջ, մարդ աւելի ապահով պէտք է զգայ ինքզինքը, քան կեղծ բարեկամներու, և «երեսիդ ուտ-խնդացողներու» մէջ։ Այս վերջինները չատ աւելի դէշ... կը խածնին կամ կը խայթեն քան կոկորդիլոսները և օձերը։ Վերջերս պատահած քանի մը հովանոցավաճառներու անանկութեանց —որոնցմէ ոմանք ուրիշներու զոհ գացած են— առթիւ, մէկէ աւելի բարեկամներս ցախանձէ կամ գձուձ մտածումներէ թելադրուած զիս ալ իբր այդ անանկութեանց հետ առընչութիւն ունեցող ներկայացնելով, վարկաբեկ ընել նկրտած են։ Տեղ մը, որպէս թէ՝ իրենք չատ մօտէն տեղեակ են ցուցնելով, ուրիշ տեղ կեղծուպատիր դարձուածքներով կասկածայարոյց խօսքեր զլտորելով ու այսպէս «պղտոր ջուրին մէջ ձուկ որսալ» ջանալով։ Բայց ամէն ձուկ պղտոր ջուրին մէջ ալ չբռնուիր։ Որպէս թէ առանձրման ըրեր եմ ուղեր (?) քսմիսիոնցիներու հետ ուայլն. ուայլն։ Բայց ահա ներկայիս կը յայտարարեմ թէ՝ ո՛ր քսմիսիոնցին որ հաստատէ թէ ո՛ եւ է զեղչ ըրած եմ, պատրաստ եմ պահանջքին կրկինը հատուցանելու, միեւնոյն ատեն հրապարակելով թէ՝ վճարօրը հասած կամ չհասած թուղթերս, պատրաստ եմ անմիջապէս վճարելու. սակայն այս առթիւ չպիտի ալ վարանիմ հրապարակաւ ըսելու, զրպարտիչներու երեսին «Դո՛ւք... քսուի և բանարկուի տիպարներ էք»։

ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն Հեռագրական Գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԼՈՆՏՈՆ, 20 դեկտեմբեր.— Թոքիոյէ հասած հեռագիրներու նայելով, Ճաքոն-իք արիւնաթեր եւ սաստիկ կռիւ մը եղաւ յորձակմամբ գրաւեցին Բորթ Արթուրի հիւսիսակողմը գտնուած Թուքլանանի բերդը ուրիշ բերդ եւ ձեռք անցուցին եօթը թընդանօթ։

ԲԱՐԻԶ.— Պալթիկի նաւատորմը Բէյրթաունի (Բարեյոյս) առջեւէն անցաւ եւ կ'ուղղուի դէպի Արեւելք։

— Բեթերսպուրկէ կը հեռագրեն թէ պաշտօնական շրջանակներու մէջ, միջնորդութեան նոր զրոյցներուն մասին սա յայտարարուած է թէ Ռուսիա ամէն ատենէ աւելի որոշած է պատերազմը մղել առանց կասելու։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալ ափրիկէ արհեստաւորաց որոնք իրենց բարի սովորութեան համաձայն հոկտեմբեր ամսոյ մէջ այցելելով Հիւանդանոցս անձնուիրաբար սափրած եւ ածիլած են պատսպարեալները եւ Ս. Ցակոբայ որբերը։ Թոքգաբուէն Գարեգին Թագաթեան, Պահճէգաբուէն Ներսէս Ցարութիւնեան եւ Սիմօն Թօքմեան, Պալի Բայայէն Արմենակ, Բերայէն Գառնիկ Ց. Քիլէրճեան, Պալաթէն Գէորգ Թոքճեան, Դուժգաբուէն Նիքոլայաքի Եանի Աղաճան, Մահմուտ Բայայէն Պետրոս Յովհաննէսեան, Սամաթիայէն Համբար Հալէպլեան, Համբար Ցարութիւնեան։

ԲԱՄԲԱԿ ԵՒ ՑՈՐԵՆ

ԼԻՎԼԲՈՒԼ, 19 Դեկտ.

Բամբակի հրապարակը բացուեցաւ.

Յունվ. — Փետր.	4.17
Մարտ — Ապրիլ	4.25 քիչ գործ կայ
Մայիս — Յունիս	4.31
Յուլիս — Օգոստ.	4.35

Ցորենի հրապարակը գոցուեցաւ.

Նիւ-Եորք	Դեկտ.ի համար	117⅛
Լիվրբուլ	Մայիսի »	7/3/1/8
»	Մարտի »	7/3/ 1/4
Շիքակօ	Դեկտ.ի համար	109¾

ԱԱԿԱՐԱՆ

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՕՍԿԱՐԱՆԸ

7 20 Դեկտեմբեր 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	95.05
Ամէնէն բարձր գինը	95.07
» վար գինը	94.38

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Ֆր.	125.—
Երէկուան բարձր գինը	125.12
» վար »	125.—
Բրէսի Ֆօնսիէ Էմիրսիէն Ա	292.—
» » » Բ	268.75
Քարտի	523.
Պանք Նաս. Կրէս.	427.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.30
Բէյճի պարտաթուղթ Ֆրանք	358.—
Անատօ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ռ.	12.02
Օսմ. Ապահովագր. Էնկ. Լ. Օ.	4.05

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Մէճիտիէ արծաթ	103.11
Անգլիական ոսկի	110.—
Ֆրանսական ոսկի	87.16
Քրիմից	51.05
Նոր մէճիտիք	103.—
Բոլ	89.30
Ռուպլի թղթադրամ	8.50
Լոնտոն 3 ամիս	111.—
Բարիզ »	22.67½

ՄՕՍԿՎԱՅԻ ԹԱՏՐՈՆ

ԲՈԼՈՐ ՏԻՊ ԲԵՐԵԼԻՍ

ԱՐՎԵՍՏԱՎՈՐ ԱՆՏՈՒՐ

Ս. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌՈՒՍՏԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍ

ԱՌ

ԱՐՈՒԵՍՏԱՎՈՐ ԱՆՏՈՒՐԻ ՄՈՒՏ

ԱՐՎԵՍՏԱՎՈՐ ԱՆՏՈՒՐԻ ՄՈՒՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌՈՒՍՏԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍ

ԱՌ